

RAN-2108002601040002

M.Com.-I (External) Examination March - 2026

Financial & Management Account-I

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book
- (2) પ્રશ્ન 1 અને પ્રશ્ન 6 ફરજિયાત છે.
Q.1 and Q.6 are compulsory.
- (3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
Figure to the right indicates marks of the questions.
- (4) જરૂરી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.
Necessary calculations will be treated as part of the answer

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

20

- અ. સત્યાનંદ લિ. અને શિવાનંદ લિ. ના તા. 31-12-2024 ના રોજનાં પાકાં સરવૈયાની વિગતો નીચે મુજબ છે.

04

વિગત	સત્યાનંદ લિ.	શિવાનંદ લિ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી (દરેક રૂ.10)	2,00,000	1,00,000
સામાન્ય અનામત	40,000	20,000
નફા-નુકશાન ખાતું (જમા)	30,000	20,000
રોકાણો	1,28,000	80,000

1. સત્યાનંદ લિ. એ તા. 1-7-2024 ના રોજ શિવાનંદ લિ. ના 70% ઈક્વિટી શેર રૂ. 1,28,000 ની કિંમતે ખરીદ્યા હતા
 2. તા. 1-1-2024 રોજ શિવાનંદ લિ. ના ચોપડે નફા-નુકશાન ખાતાની ઉધાર બાકી રૂ. 10,000 અને સામાન્ય અનામતની જમા બાકી રૂ. 20,000 હતી.
- ઉપરની માહિતી પરથી ગણો : (1) પાઘડી કે મૂડી અનામત (2) લઘુમતિ હિત

બ. આનંદ લિ. ની માહિતી મળી છે.

04

ચાલુ ગુણોત્તર 3.5 : 1
કાર્યશીલ મૂડી રૂ. 75,000
પ્રવાહી ગુણોત્તર 4 : 1
સ્ટોક, બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ કરતા ત્રણ ગણો છે.
ચાલુ મિલકતો ચાલુ દેવા, પ્રવાહી મિલકતો અને પ્રવાહી દેવાની ગણતરી કરો.

- ક. એક કંપની એક મેનેજરની નિમણૂક કરે છે અને તેને માસિક રૂ. 6,000 પગાર અને વધુમાં વધુ 2% કમિશન આપવાનું નક્કી કર્યું. આ કમિશનની ગણતરી તેમના પગાર અને કમિશનની ગણતરી પહેલાંના નફાના આધારે ગણાશે.

04

નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં લીધા પછીનો ચો. નફો રૂ. 5,42,000

1. મેનેજરનો પગાર રૂ. 72,000
2. ડિરેક્ટર ફી રૂ.18,000
3. ઘાલખાધ અનામત (જૂની) રૂ. 25,000, ઘાલખાધ અનામત (નવી) રૂ. 20,000
4. આવકવેરા રીફંડ (રૂ. 4,000 વ્યાજ સહિત) રૂ. 24,000
5. ઘસારાની જોગવાઈ રૂ. 3,05,000 (વધારાની પાળીનાં રૂ. 65,000 સહિત)
6. આવકવેરાની જોગવાઈ રૂ. 3,05,000
7. યંત્ર વેચાણનો નફો રૂ. 45,000 (વેચાણ કિંમત કુલ રૂ. 1,35,000, વેચાણની તારીખ સુધીનો કુલ એકત્રિત ઘસારો 25% હતો)

તમારે મેનેજરનો કંપનીધારા મુજબ તથા કંપનીની શરતો મુજબ ચુકવવાપાત્ર મહેનતાનું ગણવાનું છે.

- ડ. નીચે દર્શાવેલ માહિતીને તા. 31-3-2024 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના ઉપજ-ખર્ચ ખાતામાં અને તે દિવસના પાકા સરવૈયામાં દર્શાવો.

04

2023-2024 ના વર્ષમાં મળેલ લવાજમ રૂ. 1,20,000

વિગત	તા. 1-4-2023	તા. 31-3-2024
લવાજમ મળવાનું બાકી	18,000	25,000
અગાઉથી મળેલ લવાજમ	12,000	9,000

- ઈ. નફાકારકતાના ગુણોત્તરો ટૂંકમાં સમજાવો (કોઈ પણ 4)

04

- પ્ર.2. નીચે સહજાનંદ લિ. અને તેની ગૌણ કંપની વિવેકાનંદ લિ. નાં તા 31 મી ડિસેમ્બર, 2025 નાં રોજનાં પાકાં સરવૈયા આપ્યાં છે.

16

વિગત	સહજાનંદ	વિવેકાનંદ
ઈક્વિટી અને દેવા		
1. શેરહોલ્ડરનો ભંડોળ		
a. શેરમૂડી-દરેક રૂ. 100 નો એક એવા ઈક્વિટી શેર	10,00,000	5,00,000
b. અનામત અને વધારો :		
સામાન્ય અનામત	1,00,000	1,50,000
ન. નુ. ખાતું	1,60,000	1,50,000
2. ચાલુ દેવાં		
a. વેપારી દેવાં-લેણદારો	4,40,000	2,00,000
	17,00,000	10,00,000
મિલકતો :		
1. બિનચાલુ મિલકતો		
a. કાયમી મિલકતો-દૃશ્ય કાયમી મિલકતો :		
મકાન	4,00,000	2,00,000
પ્લાન્ટ-યંત્રો	80,000	50,000
b. બિન ચાલુ રોકાણો-રોકાણો	5,00,000	—

2. ચાલુ મિલકતો		
a. માલસામગ્રી-સ્ટોક	2,00,000	1,50,000
b. વેપારી લેણાં-દેવાદારો	3,00,000	3,00,000
c. રોકડ અને રોકડ સ્વરૂપની મિલકતો-રોકડ બેંક સિલક	2,20,000	3,00,000
	17,00,000	10,00,000

નીચે આપેલ વધારાની માહિતી આપવામાં આવી છે.

- સહજાનંદ લિ. એ તા. 1-4-2025 ના રોજ વિવેકાનંદ લિ. ના. 3,000 શેર ખરીદ્યા હતા.
- તા. 1-1-2025 નો રોજ વિવેકાનંદ લિ. ની અનામતો અને વધારાની સ્થિતિ નીચે પ્રમાણે હતી.
અ) સામાન્ય અનામત રૂ. 2,50,000
બ) નફા-નુકસાન ખાતાની બાકી રૂ. 1,20,000
- તા. 1-7-2025 ના રોજ વિવેકાનંદ લિ. એ રૂ. 100 ની દાર્શનિક કિંમતનો એક એવા બોનશ શેર દર 4 શેરે 1 શેર લેખે બહાર પાડ્યા છે. આ રીતે મળેલા બોનશ શેરની કોઈ નોંધ સહજાનંદ લિ. ના ચોપડે કરવામાં આવી નથી.
- તા. 30-6-2025 ના રોજ વિવેકાનંદ લિ. એ પોતાના શેર ખરીદ્યા પહેલાંના નફામાંથી તે વખતની મૂડી પર 25% લેખે ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યું છે. સહજાનંદ લિ. એ આ ડિવિડન્ડ તેના નફા-નુકસાન ખાતે જમા કર્યું છે.
- સહજાનંદ લિ. એ રૂ. 50,000 વિવેકાનંદ લિ. પાસેથી ખરીદેલા સ્ટોક અંગે ચૂકવવાના છે. આ બધો જ સ્ટોક સહજાનંદ લિ. પાસે 31-12-2025 ના રોજ હતો. વિવેકાનંદ લિ. એ મુલ કિંમત પર 25% નફો કર્યો છે.

ઉપરની માહિતી પરથી તા. 31-12-2025 ના રોજ એકત્રિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર.2.** આત્માનંદ લિ. એ તા.1-1-2025 ના રોજ નિત્યાનંદ લિ. ના 9,000 ઇક. શેર ખરીદ્યા. બંનેના તા.31-3-2025 ના રોજનાં પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

16

વિગત	આત્માનંદ	નિત્યાનંદ
ઈક્વિટી અને દેવા		
1. શેર હોલ્ડરોના ભંડોળ		
a. શેરમૂડી-દરેક રૂ.10નો એક એવા ઈક્વિટી શેર	3,30,000	1,00,000
b. અનામત અને વધારો -		
સામાન્ય અનામત	26,000	30,000
ન. નુ. ખાતું	60,000	20,000
2. બિન ચાલુ દેવાં :		
a. લાંબાગાળાના ઉછીના નાણા-6% ડિબેંચર	76,000	1,30,000
3. ચાલુ દેવા		
a. વેપારી દેવાં-લેણદારો	30,000	40,000
	5,22,000	3,20,000
મિલકતો :		
1. બિન ચાલુ મિલકતો		

a. કાયમી મિલકતો-દૃશ્ય કાયમી મિલકતો :		
જમીન-મકાન	2,21,000	93,000
યંત્રો (10% ઘસારો)	45,000	50,400
ફર્નિચર	1,000	500
b. બિન ચાલુ રોકાણો-રોકાણો (9,000 ઈક. શેર-નિત્યાનંદના)	1,20,000	—
2. ચાલુ મિલકતો		
a. માલ સામગ્રી-સ્ટોક	48,000	1,38,000
b. વેપારી લેણાં-		
દેવાદારો	55,000	35,000
લેણીલુંડી	26,000	—
c. રોકડ અને રોકડ સ્વરૂપની મિલકતો-રોકડ-બેંક સિલક	6,000	3,100
	5,22,000	3,20,000

નીચેની વધારાની વિગતો ધ્યાનમાં લઈ એકત્રિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

- તા. 1-4-2024 ના રોજ નિત્યાનંદ લિ. ના પાકા સરવૈયામાં યંત્રો રૂ. 56,000 સામાન્ય અનામત રૂ. 30,000 અને નફા-નુકશાન ખાતે (જમા) રૂ. 8,000 હતા. નિત્યાનંદ લિ. નો નફો વર્ષ દરમિયાન એક્સરખો થયો છે.
- આત્માનંદ લિ. ના ડિરેક્ટરોએ તા. 1-10-2024ના રોજ નિત્યાનંદ લિ. ના યંત્રોની કિંમત રૂ. 60,000 આંકી હતી પરંતુ તેના ચોપડે હવાલો નાખ્યો ન હતો.
- આત્માનંદ લિ. ના લેણદારોમાં નિત્યાનંદ લિ. પાસેથી ખરીદીની તારીખ પછી ખરીદેલ માલના દેવાનાં રૂ. 15,000 નો સમાવેશ થાય છે. નિત્યાનંદ લિ. મૂ. પર 20% ચઢાવીને માલ વેચે. નિત્યાનંદ લિ. ના 31-3-2025 ના સ્ટોકમાં, આત્માનંદ લિ. પાસેથી ખરીદેલ માલ પૈકી વધેલ રૂ. 30,000, ના માલનો સમાવેશ થાય છે.
- નિત્યાનંદ લિ. ના લેણદારોમાં આત્માનંદ લિ. ને કબૂલ આપેલી રૂ. 6,000 ની લુંડીનો સમાવેશ થાય છે. જે લુંડી આત્માનંદ લિ. એ વટાવી હતી.

પ્ર.3. કિષ્ણાનંદ લિ. નું તા.31 મી માર્ચ, 2021 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકશાન ખાતું નીચે મુજબ છે. 16

વિગત	રકમ	રકમ
આવકો :		
કાચો નફો		10,50,000
યંત્ર વેચતા થયેલ નફો :		75,000
(મૂ. કિ 90,000, ઘસારાબાદ કિંમત 60,000)		
સરકાર પાસેથી સબસિડી		37,500
રોકાણના વેચાણનો નફો		9,000
ડિવીડન્ડ (મૂળ સ્થાને કપાયેલ આવકવેરો રૂ.16,500 બાદ જતાં)		58,500
કુલ આવકો		12,30,000
ખર્ચા :		
પગાર અને મજૂરી	4,50,000	

મરામત ખર્ચા	37,500	
વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીને દાન	15,000	
ઘસારો	1,50,000	
ઈજા પામેલ કામદારને વળતર	15,000	
ડિબેચર વ્યાજ	37,500	
ડિબેચર ટ્રસ્ટીઓનું મહેનતાણું	12,000	
કરાર ભંગ બદલ વળતર	3,000	
મોટર વેચાણ પર ખોટ (ઘસારાબાદ રૂ. 18,000)	10,500	
ઘાલખાધ અનામત	45,000	7,75,500
કરવેરા પહેલાનો નફો		4,54,500
બાદ : કરવેરાની જોગવાઈ		1,50,000
ચોખ્ખો નફો		3,04,500

વધારાની માહિતી :

1. વર્ષ દરમિયાન ઘાલખાધ અનામત સામે માંડી વાળેલ ઘાલખાધ રૂ. 9,000 ની હતી.
 2. કરવેરાની જોગવાઈમાં સરટેક્ષના રૂ. 12,000 નો સમાવેશ થાય છે.
 3. ઘસારામાં શરૂઆતનો ઘસારાના રૂ. 18,000 વિકાસ વળતર અનામતના રૂ. 22,500 અને વધારાની પાળીના ઘસારાના રૂ. 15,000 નો સમાવેશ થાય છે.
 4. ચાલુ વર્ષ માટે અંદાજેલ સ્ટાફના બોનશની જવાબદારી રૂ. 45,000 હિસાબોમાં લેવામાં આવી નથી
 5. મરામત ખર્ચમાં મૂડી પ્રકારના મરામત ખર્ચ રૂ. 22,500 નો સમાવેશ થાય છે.
 6. પગાર અને મજૂરીમાં ગયા વર્ષની સેવા માટે સ્ટાફને ચૂકવેલ બોનશ રૂ. 37,500 નો તથા રૂ. 15,000 કર્મચારીને એક્સ-ગ્રેશિયાની ચુકવણીનો સમાવેશ થાય છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી ડિરેક્ટરને આપી શકાય તેવા વધુમાં વધુ કમિશનની નીચેના સંજોગોમાં ગણતરી કરો.
1. જ્યારે મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અથવા મેનેજરની મદદ હોય ત્યારે અને
 2. જ્યારે મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અથવા મેનેજરની મદદ ન હોય ત્યારે

અથવા

પ્ર.3. દયાનંદ લિ. નું 31-3-2021 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકશાનનું પત્રક નીચે મુજબ છે.

16

વિગત	રકમ	રકમ
આવકો		
કાચો નફો		10,00,000
ડિવિડન્ડ (મૂળ સ્થાનેથી કર કપાત રૂ.18,000)		60,000
મિલકત વેચાણનો નફો (મૂળ કિંમત રૂ. 3,00,000, ઘસારો 1,00,000 અને ઉપજ કિંમત રૂ.3,60,000)		1,60,000
શેર પ્રીમિયમ		80,000
કુલ આવકો		13,00,000
ખર્ચા :		
પગાર અને બોનશ	4,00,000	
વહીવટી અને વેચાણ ખર્ચા	1,00,000	
ડિબેચર વ્યાજ	25,000	

માન્ય ધર્મદા સંસ્થાને દાન	10,000	
રોકાણ વેચતાં ખોટ	20,000	
ઘસારો	1,20,000	
ડિરેક્ટર ફી	10,000	
સમારકામ નવીનીકરણ ખર્ચ	57,500	
ફર્નિચર વેચતા ખોટ (ઘસારા બાદ કિંમત રૂ.30,000)	22,500	
ઘાલખાધ અનામત	30,000	
વૈજ્ઞાનિક સંશોધન ખર્ચ (સાધનોની ખરીદી)	40,000	
આવકવેરોની જોગવાઈ	2,00,000	
ડિબેન્ચર બહાર પાડવાનો ખર્ચ માંડી વાળ્યો	15,000	10,50,000
ચોખ્ખો નફો		2,50,000

વધારાની માહિતી -

1. ઘાલખાધ અનામત ખાતે માંડી વાળેલ ઘાલખાધ રૂ. 10,000 છે.
2. આવકવેરાની જોગવાઈ રૂ. 30,000 સરટેક્ષના સમાયેલ છે.
3. પગાર બોનશની રકમમાં ગઈ સાલના બાકી રૂ. 25,000 અને એક કર્મચારીને એક્સ-ગ્રેશિયા વળતરના ચૂકવેલ રૂ. 15,000 સમાયેલા છે.
4. કંપનીધારાની કલમ 350 મુજબ મજરે મળવાપાત્ર ઘસારો રૂ. 1,00,000 છે.
5. સમારકામ અને નવીનીકરણ ખર્ચમાં મકાન બાંધકામના રૂ. 30,000 સમાયેલ છે. આ માહિતીના આધારે કંપનીના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને તેમનું કમિશન બાદ કર્યા પછીના ચોખ્ખા નફાના 5% લેખે કમિશન કેટલું મળશે તે ગણો.

પ્ર. 4. તા. 31-12-2025 ના રોજનું યોગાનંદ લિ. નં. પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

16

વિગત	રકમ
ઈક્વિટી અને દેવા	
1. શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ	
a. શેરમૂડી- દરેક રૂ. 100 નો એક એવા ઈક્વિટી શેર	7,50,000
દરેક રૂ. 100 નો એવા 12%ના પ્રેફ. શેર	4,00,000
b. અનામત અને વધારો- સામાન્ય અનામત	2,75,000
2. બિનચાલુ દેવાં :	
a. લાંબાગાળાના ઉછીના નાણાં : 10% ડિબેન્ચર્સ	1,00,000
b. લાંબાગાળાની જોગવાઈ : કામદાર બચત ખાતાં	50,000
સ્ટાફ પ્રો. ફંડ	10,000
3. ચાલુ દેવાં	
a. વેપારી દેવાં - લેણદારો	75,000
દેવીલુંડી	25,000
b. ટૂંકાગાળાના ઉછીના-બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	25,000
	17,10,000

મિલકતો :	
1. બિનચાલુ મિલકતો	
a. કાયમી મિલકતો- દૃશ્ય કાયમી મિલકતો : જમીન-મકાન	6,00,000
પ્લાન્ટ-યંત્રો	4,00,000
ફર્નિચર	1,00,000
b. અન્ય બિનચાલુ મિલકત : પ્રાથમિક ખર્ચા	25,000
2. ચાલુ મિલકતો	
a. ચાલુ રોકણ : કામચલાઉ રોકણ	1,50,000
b. માલસામગ્રી- સ્ટોક	1,25,000
c. વેપારી લેણાં- દેવાદારો	2,25,000
લેણીહુંડી	25,000
d. રોકડ અને રોકડ સ્વરૂપની મિલકતો- રોકડ-બેંક સિલક	60,000
	17,10,000

વધારાની માહિતી :

- ઉધાર વેચાણ કુલ વેચાણના 2/5 છે.
 - શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ. 1,75,000
 - સ્ટોક ગુણોત્તર 8 વખત છે.
 - ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાંનો, કરવેરાનો દર 50% છે) રૂ. 2,50,000
 - કાચો નફો વેચાણના 20% છે.
- નીચેના ગુણોત્તરો શોધો તેમજ આદર્શ ગુણોત્તર દરેક ગુણોત્તરની સામે કૌંસમાં આપેલ છે. તેને આધારે કંપનીની પરિસ્થિતી પર ટીકાત્મક ચર્ચા કરો.
- ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર (10%)
 - સંચાલન ગુણોત્તર (90%)
 - દેવાદાર ગુણોત્તર (300 દિવસ) (135 દિવસ)
 - રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર (15%)
 - શેર હોલ્ડરોના ભંડોળ પર વળતરનો દર (9%)
 - ચાલુ ગુણોત્તર (2:1)
 - શેરટીક કમાણી (10 રૂ)

અથવા

- પ્ર. 4. (A) નીચે એક કંપનીના ગુણોત્તર અને આદર્શ ગણી શકાય એવા ગુણોત્તર આપ્યા છે. તેને આધારે કંપનીની પરિસ્થિતી પર ટીકાત્મક નોંધ લખો. 08

ગુણોત્તર	કંપનીના ગુણોત્તર	આદર્શ ગુણોત્તર
ચાલુ ગુણોત્તર	5:1	2:1
માલિકી ગુણોત્તર	65%	75%
સ્ટોક ચલનદર	10 દિવસ	12 દિવસ
ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર	15%	20%

- (B) ગુણોત્તર વિશ્લેષણના ફાયદા અને મર્યાદા સમજાવો.

તા. 31-3-2-23 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રકમ	મિલકતો	રકમ
મુડીભંડોળ	3,82,500	ફર્નિચર	37,500
ઉપજ ખર્ચ કરતાં વધારો	45,000	રમત-ગમતનાં સાધનો	2,25,000
અગાઉથી મળેલ લવાજમ	7,500	10%ના રોકણો	1,50,000
ચૂકવવાનો બાકી પગાર	15,000	મળવાનું બાકી લવાજમ	22,500
		ઉગાઉથી ચૂકવેલ ભાડું	3,750
		રોકડ સિલક	11,250
	4,50,000		4,50,000

31-3-2024 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું આવક-જાવક ખાતું

આવક	રકમ	જાવક	રકમ
બા. આ. લાવ્યા	11,250	પગાર	60,000
દાખલ ફી	15,000	ભાડું	33,750
લવાજમ	1,87,500	રમત-ગમતના સાધનો	75,000
રોકણોનું વ્યાજ	11,250	(તા. 1-10-2023)	
દાન	18,750	સામાયિકોનું લવાજમ	7,500
પસ્તીનું વેચાણ	3,000	પરચૂરણ ખર્ચ	11,250
પરચૂરણ આવક	750	બા.આ.લઈ.ગયા	60,000
	2,47,500		2,47,500

વધારાની માહિતી :

1. દાખલ ફીની અડધી રકમ મૂડીકૃત કરવાની છે
2. ફર્નિચર અને રમત-ગમતના સાધનો પર અનુક્રમે 10% અને 20% ઘસારો ગણો
3. વર્ષના અંતે ચાલુ વર્ષના લવાજમના રૂ. 45,000 મળવાના બાકી છે
4. વર્ષના અંતે ચાલુ વર્ષનો પગાર રૂ. 7,500 ચૂકવવાનો બાકી છે
5. રૂ. 15,000 મળેલ લવાજમમાં વર્ષ 2024-25 ના છે

અથવા

તા. 31-3-2024 ના રોજનું કાચું સરવૈયું

ખાતાનું નામ	ઉધાર (રૂ)	જમા (રૂ)
રંગરોગાન ખર્ચ	45,000	—
સ્ટેશનરી - છપામણી	10,000	—
મુડી ભંડોળ	—	1,80,000
મળેલ દાન	—	10,000
રોકડ સિલક	15,000	—
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	—	5,000

12% ની લોન (1-4-2023)	—	75,000
ફર્નિચર	40,000	—
કલબનું મકાન	1,75,000	—
આજીવન લવાજમ	—	10,000
કરવેરા-વીમો	12,500	—
સેક્રેટરીનો માનદ્ વેતન	30,000	—
પ્રવેશ ફી	—	30,000
રમત-ગમતના સાધનો	50,000	—
અગાઉથી મળેલ લવાજમ	—	10,000
પગાર-મજૂરી	45,000	—
ચૂકવવાનો બાકી પગાર	—	5,000
કાયદાનો ખર્ચ	3,000	—
લવાજમ	—	1,25,000
લોન પર વ્યાજ	4,500	—
વીજળી ખર્ચ	5,000	—
ઈલેક્ટ્રીક ફિટિંગ્સ	20,000	—
ખાનાનું ભાડું	—	5,000
	4,55,000	4,55,000

વધારાની માહિતી :

1. દાનની રકમ મહેસૂલી આવક ગણવાની છે
2. કાયમી મિલકતો પર 10% ઘસારો ગણો
3. 2023-24 ના વર્ષનું મળવાનું બાકી લવાજમ રૂ.10,000
4. અગાઉથી ચકવેલ વીમો રૂ. 1,000 છે.
5. રંગરોગાન ખર્ચનો 2/3 ભાગ આવતા વર્ષ માટે લઈ જવાનો છે
6. વપરાયા વગરની સ્ટેશનરી રૂ. 500 ની છે

પ્ર.6. ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ ચાર)

1. સામાજિક જવાબદારીના લાભો
2. શાસક કંપનીનો મૂડી નફો અને મહેસૂલી નફો
3. એન.જી.ઓ અને એન. પી.ઓનો તફાવત
4. કંપનીધારાની જોગવાઈ મુજબ સંચાલકીય મહેનતાણું
5. પીચ પેઝન્ટેશન
6. રોકાયેલી મૂડીનો ખ્યાલ
7. મૂડી માળખાના ગુણોત્તરો સમજાવો
8. અહેવાલ સમય બાદની બનતી ઘટનાઓ (INS-AS-10)

16

ENGLISH VERSION

Q.1. Answer the following questions:

20

04

Particulars	Satyanand Ltd	Shivanand Ltd
Equity Share Capital (₹10 each)	2,00,000	1,00,000
General Reserve	40,000	20,000
Profit and Loss Account (Credit balance)	30,000	20,000
Investments	1,28,000	80,000

1. Satyanand Ltd. acquired 70% equity shares of Shivanand Ltd. on 1-7-2024 at Rs. 1,28,000.
 2. The balance of Shivanand Ltd shows debit balance of Profit and Loss Account Rs. 10,000 and credit balance of general reserve Rs. 20,000 as on 1-1-2024.
- From the above information, calculate:
1. Goodwill or Capital Reserve
 2. Minority Interest

04

Current Ratio	3.5 : 1
Working Capital	Rs. 75,000
Liquid Ratio	4 : 1

Stock is three times of bank overdraft.

Calculate: Current Assets, Current Liabilities, Liquid Assets, Liquid Liabilities.

C. A company appointed one manager and decided to pay Rs. 6,000 monthly salary and additional maximum commission at 2%. The commission is calculated on the profit before charging his salary and commission.

Net profit after considering the following is Rs. 5,42,000

1. Manager's salary: Rs. 72,000
2. Director's fees: Rs. 18,000
3. Bad debt reserve (Old): Rs. 25,000, Bad debt reserve (New): Rs. 20,000
4. Income tax refund (including Rs. 4,000 interest) Rs. 24,000
5. Provision for depreciation: Rs. 3,05,000 (Includes Rs. 65,000 for extra shift)
6. Income tax provision Rs. 3,05,000
7. Profit on sale of machinery: Rs. 45,000 (Sale price total Rs. 1,35,000. Accumulated depreciation up to the date of sale was 25%)

You are required to calculate remuneration payable as per companies act and as per the terms of the company.

D. Present following information into the Income and Expenditure Account for the year ended on 31-03-2024 and on the balance sheet as on that date. 04

Subscription received in the year 2023-24 Rs. 1,20,000

Particular	1-4-2023	31-3-2024
Subscription outstanding	18,000	25,000
Subscription received in advance	12,000	9,000

04

Particular	Sahajanand	Vivekanand
<u>Equity and liabilities</u>		
1. Shareholder's Fund		
a. Share Capital: Equity share capital of Rs. 100 each	10,00,000	5,00,000
b. Reserves and Surplus :		
General Reserves	1,00,000	1,50,000
Profit and loss account	1,60,000	1,50,000
2. Current Liabilities		
a. Trade payables: Creditors	4,40,000	2,00,000
	17,00,000	10,00,000
<u>Assets</u>		
1. Non-Current Assets		
a. Fixed Assets: Tangible assets :		
Building	4,00,000	2,00,000
Plant & Machinery	80,000	50,000
b. Non-current investments: Investments	5,00,000	—
2. Current Assets		
a. Inventories: Stock	2,00,000	1,50,000
b. Trade receivables: Debtors	3,00,000	3,00,000
c. Cash and Cash equivalents: Cash & Bank balance	2,20,000	3,00,000
	17,00,000	10,00,000

Additional Information:

- Sahajanand Ltd purchased 3,000 equity shares of Vivekanand Ltd on 1st April, 2024.
- Reserves and Surplus of Vivekanand Ltd. as on 1-1-2025 were as follows:
 - General Reserve Rs. 2,50,000
 - Profit and Loss Account Rs. 1,20,000
- On 1-7-2025, Vivekanad Ltd issued 1 Bonus share for every 4 shares having face value of Rs. 100. Sahajanand Ltd has not made any effect for such bonus share in its book.
- On 30-06-2025, Vivekanand Ltd declared 25% dividend on share from its profit before purchase of shares. Sahajanand Ltd has credited this dividend in its profit and loss account.
- Rs. 50,000 is payable by Sahajanand Ltd. to Vivekanand Ltd for purchase of stock. All of this stock is with Sahajanand Ltd on 31-12-2025. Vivekanand Ltd made a profit of 25% on cost price.

From the above information, prepare consolidated balance sheet as on 31-12-2025

OR

Atmanand Ltd purchased 9,000 equity shares of Nityanand Ltd as on 1-1-2025.
The balance sheets of both the companies as on 31-3-2025 are as under:

Particular	Atmanand	Nityanand
<u>Equity and liabilities</u>		
1. Shareholder's Fund		
a. Share Capital: Equity share capital of Rs. 10 each	3,30,000	1,00,000
b. Reserves and Surplus :		
General Reserves	26,000	30,000
Profit and loss account	60,000	20,000
2. Non-Current Liabilities		
a. Long term borrowings: 6% Debenture	76,000	1,30,000
3. Current Liabilities		
a. Trade payables: Creditors	30,000	40,000
	5,22,000	3,20,000
<u>Assets :</u>		
1. Non-Current Assets		
a. Fixed Assets : Tangible Assets :		
Land & Building	2,21,000	93,000
Machinery (10% depreciation)	45,000	50,400
Furniture	1,000	500
b. Non-current investments:		
Investments (9,000 equity shares of Nityanand Ltd)	1,20,000	—
2. Current Assets		
a. Inventories: Stock	48,000	1,38,000
b. Trade receivables :		
Debtors	55,000	35,000
Bills receivable	26,000	—
c. Cash and Cash equivalents: Cash & Bank balance	6,000	3,100
	5,22,000	3,20,000

From the following information, prepare consolidated balance sheet :

- As on 1-4-2024, the balance sheet of Nityanand Ltd. shows Machinery Rs. 56,000, General Reserve Rs. 30,000 and Profit and Loss A/c (Credit) Rs. 8,000. Profit during the year have been earned by Nityanand Ltd on uniform basis throughout the year.
- The directors of Atmanand Ltd. have decided to revalue Machinery of Nityanand Ltd. at Rs. 60,000 on 1-10-2024, but such adjustment was not recorded in the book.
- Creditors of Atmanand Ltd. is included an amount of Rs. 15,000 in respect of goods purchases from Nityanand Ltd. after acquisition. Nityanand Ltd. sales goods after adding 20% profit on cost price. The stock of Nityanand Ltd. as on 31-3-2025, includes unsold goods worth Rs. 30,000 purchased from Atmanand Ltd.

4. Creditors of Nityanand Ltd. included bill of Rs. 6,000 accepted by Atmanand Ltd. which is discounted by Atmanand Ltd.

Q.3. The profit and loss account of Krishnanand Ltd. as on 31st March, 2021 is as follows. **16**

Particular	Rs.	Rs.
<u>Incomes :</u>		
Gross profit		10,50,000
Profit on sale of Machine		75,000
(Cost price 90,000, Written down value 60,000)		
Subsidy received from government		37,500
Profit on sale of investment		9,000
Dividend (after deducting TDS 16,500)		58,500
Total income		12,30,000
<u>Expenses :</u>		
Salaries and wages	4,50,000	
Repairing expenses	37,500	
Donation to Veer Narmad South Gujarat University	15,000	
Depreciation	1,50,000	
Compensation to injured worker	15,000	
Debenture interest	37,500	
Remuneration of trustee of Debenture	12,000	
Compensation for the breach of contract	3,000	
Loss on sale of Motor (WDV 18,000)	10,500	
Bad debt reserve	45,000	7,75,500
Profit before tax		4,54,500
Less : Provision for taxation		1,50,000
Net Profit		3,04,500

Additional information:

1. Bad-debts written off against bad-debt reserve is amounted to Rs. 9,000 during the year.
2. Provision for taxation includes Rs. 12,000 surcharge.
3. Depreciation includes initial depreciation of Rs. 18,000, Development rebate reserve Rs. 22,500 and depreciation of extra shift Rs. 15,000.
4. For the current year's estimated staff, bonus liability of Rs. 45,000 is not taken into books of account.
5. Repairing expenses includes Rs. 22,500 for the capital expenditure.
6. Salaries and wages includes the bonus of Rs. 37,500 paid to the staff for the service provided during previous year and Rs. 15,000 ex-gratia payment to an employee.

From the above information, find out maximum remuneration payable to the Director under the following circumstances:

1. When there is a managing director in the company
2. When there is no managing director in the company

OR

Particular	Rs.	Rs.
Incomes :		
Gross profit		10,00,000
Dividend (TDS Rs. 18,000)		60,000
Profit on sale of Asset (Cost price Rs. 3,00,000,		1,60,000
Depreciation Rs. 1,00,000 and Sale price Rs. 3,60,000)		
Share Premium		80,000
Total income		13,00,000
Expenditures :		
Salaries and wages	4,00,000	
Administration and selling expenses	1,00,000	
Debenture interest	25,000	
Donation to recognized charitable institutions	10,000	
Loss on sale of investment	20,000	
Depreciation	1,20,000	
Director's fee	10,000	
Repair and maintenance expense	57,500	
Loss on sale of furniture (WDV Rs. 30,000)	22,500	
Bad debt reserve	30,000	
Scientific research expenses (purchase of equipment)	40,000	
Provision for income tax	2,00,000	
Debenture issue expense written off	15,000	10,50,000
Net Profit		2,50,000

Additional information:

1. Bad debts written off against bad debts reserve Rs. 10,000
 2. Provision for income tax includes Rs. 30,000 surcharge.
 3. Salaries and wages includes last year's outstanding amount Rs. 25,000 and Rs. 15,000 ex-gratia payment to an employee.
 4. Depreciation deductible as per section 350 is Rs. 1,00,000
 5. Repair and maintenance expense includes Rs. 30,000 of construction of building.
- Based on the above information, calculate commission payable to the company's managing director. Commission is 5% on the profit after deducting manager's commission.

Particular	Rs.
<u>Equity and liabilities</u>	
1. Shareholder's Fund	
a. Share Capital: Equity share of Rs. 100 each	7,50,000
12% preference share of Rs. 100 each	4,00,000
b. Reserves and surplus: General Reserve	2,75,000
2. Non-Current liabilities	
a. Long term borrowings: 10% debentures	1,00,000
b. Long term provisions: Workers Saving Account	50,000
Staff provident fund	10,000

3. Current liabilities	
a. Trade Payables: Creditors	75,000
Bills Payables	25,000
b. short term borrowings: Bank overdraft	25,000
	17,10,000
<u>Assets:</u>	
1. Non current Assets	
a. Fixed Assets: tangible assets: Land & Building	6,00,000
Plant and Machinery	4,00,000
Furniture	1,00,000
b. Other Non-current Assets: Preliminary expenses	25,000
2. Current Assets	
a. Current Investments: Temporary investments	1,50,000
b. Inventories: Stock	1,25,000
c. Trade receivables : Debtors	2,25,000
Bills receivables	25,000
d. Cash and Cash equivalents: Cash & Bank balance	60,000
	17,10,000

Additional Information :

1. Credit sales are 2/5 of total sale.
2. Opening stock is Rs. 1,75,000
3. Stock turnover: 8 times
4. Net profit (before interest and tax, rate of tax is 50%) Rs.2,50,000
5. Gross profit is 20% of sale.

Find out following ratios. The idle ratio is given in brackets against each ratio, based on which, critically discuss the company's situation.

1. Net profit ratio (10%)
2. Operating ratio (90%)
3. Debtors ratio (300 days) (135 Days)
4. Rate of return on capital employed (15%)
5. Rate of return on share holder's fund (9%)
6. Current ratio (2:1)
7. Earning per share (Rs. 10)

OR

- Q.4. A.** Following are the ratios of a company along with ideal ratio. Based on these, critically discuss the company's situation.

08

Ratio	Company's Ratio	Ideal Ratio
Current ratio	5:1	2:1
Proprietary ratio	65%	75%
Stock turnover	10 days	12 days
Net profit ratio	15%	20%

- B. Explain merits and demerits of ratio analysis.

08

Q.5.

From the following information, prepare income-expenditure account for the year ending on 31-3-2024 and balance sheet as on that date of Brahmanand Club.

16

Balance sheet as at 31-3-2023 of Brahmanand Club

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capital fund	3,82,500	Furniture	37,500
Excess of income over expenditure	45,000	Sports equipment	2,25,000
Subscription received in advance	7,500	10% investments	1,50,000
Salary outstanding	15,000	Subscription outstanding	22,500
		Prepaid rent	3,750
		Cash balance	11,250
	4,50,000		4,50,000

Receipt and payment account for the year ending on 31-3-2024

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To balance b/d	11,250	By salary	60,000
To entrance fees	15,000	By rent	33,750
To subscription	1,87,500	By sports-equipment (1-10-2023)	75,000
To interest on investment	11,250	By subscription of periodicals	7,500
To donation	18,750	By sundry expense	11,250
To sale of old news papers	3,000	By balance c/d	60,000
To sundry income	750		
	2,47,500		2,47,500

Additional information:

1. Half amount of the entrance fee is to be capitalised.
2. Provide 10% and 20% depreciation p.a. on furniture and sports equipment respectively.
3. At the end of the year, subscription of current year is outstanding Rs. 45,000
4. At the end of the year, salary of current year is outstanding Rs. 7,500
5. Subscription includes Rs. 15,000 for the year 2024-25

OR

Q.5.

From the given below trail balance of Gajanand club prepare an income expenditure account and a balance sheet as of that day.

16

Trail Balance as on 31-3-2024 of Gajanand club

Name of Account	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Colour work Expense	45,000	—
Stationery - Printing	10,000	—
Capital Fund	—	1,80,000
Donation Received	—	10,000
Cash Balance	15,000	—
Bank Overdraft	—	5,000
12% Loan (from 1-4-2023)	—	75,000

Furniture	40,000	—
Building of Club	1,75,000	—
Lifetime Subscription	—	10,000
Taxes Insurance	12,500	—
Honorarium to Secretary	30,000	—
Entrance Fees	—	30,000
Sports equipment	50,000	—
Subscription received in advance	—	10,000
Salary wages	45,000	—
Outstanding salary	—	5,000
Legal expenses	3,000	—
Subscription	—	1,25,000
Interest on loan	4,500	—
Electricity expense	5,000	—
Electric fittings	20,000	—
Locker rent	—	5,000
TOTAL	4,55,000	4,55,000

Adjustment:

1. Consider amount of donation as revenue income.
2. Provide 10% depreciation on fixed assets of club.
3. Subscription outstanding Rs. 10,000 for the year 2023-24.
4. Prepaid insurance is of 1,000.
5. 2/3 Color work expense is to be carried forward to next year.
6. Unused stationary is of Rs. 500.

Q.6. Short Notes : (Any 4 (Four))

16

1. Advantages of social accounting
2. Capital Profit and Revenue Profit of Holding Company
3. Difference between NGO and NPO
4. Provision of the companies act for the Managerial Remuneration
5. Pitch Presentation
6. Concept of Capital Employed
7. Explain Leverage Ratio
8. Events occurring after the reporting period (INS-AS-10)